

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

Problems and Obstacles in Accounting Practices for Financial and Accounting
Officers Under the Ministry of Public Health in Mueang District, Chanthaburi
Province

¹ปิยะ ดำแดงดี, ²คณิงนาฏย์ โพธิ์นอก, ³ศิริชัย ศรีอุทัยภรณ์, ⁴นฤมล ตีระพัฒน์เกียรติ
และ ⁵วุฒิกุล วรคุปต์รัตนากุล

¹Piya Damdangdee, ²Khanuengnat Phonok, ³Sirichai Sri-uthaiporn,
⁴Naruemon Teerapattanakiat and ⁵Wuttikun Vorakupratanakul

คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Faculty of Business Administration and Accounting, Pathumthani University, Thailand.

E-mail: ¹piyadddd@gmail.com, ²khanuengnat14032540@gmail.com, ³kuriq1001@gmail.com,

⁴naruemon.t@ptu.ac.th

Received November 25, 2025; Revised December 28, 2025; Accepted December 31, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีในหน่วยงานสาธารณสุขระดับพื้นที่ และ (2) เพื่อศึกษาระดับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความถูกต้องตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ด้านความครบถ้วนของข้อมูล และด้านการประสานงาน การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีในหน่วยงานสาธารณสุขระดับพื้นที่ จำนวน 127 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยด้านที่มีระดับปัญหาสูงที่สุดคือด้านความถูกต้องตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาความรู้และการติดตามการปรับปรุงมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความครบถ้วนของข้อมูล และด้านการประสานงาน อยู่ในระดับปัญหาน้อย ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการจัดอบรมด้านมาตรฐานการบัญชีและการพัฒนาระบบการประสานงานภายในองค์กร เพื่อยกระดับคุณภาพข้อมูลทางการเงินและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านบัญชีในหน่วยงานสาธารณสุข

คำสำคัญ : ปัญหาการจัดทำบัญชี; หน่วยงานสาธารณสุข; มาตรฐานการรายงานทางการเงิน; เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี

Abstract

This study aimed (1) to examine personal factors affecting problems and obstacles in accounting practices of financial and accounting officers in local public health organizations, and (2) to investigate the level of accounting problems and obstacles in four dimensions: competency, compliance with financial reporting standards, data completeness, and coordination. A quantitative research design was employed. The sample consisted of 127 financial and accounting officers selected through purposive sampling. Data were collected using a questionnaire validated by experts and tested for reliability using Cronbach's alpha coefficient. Descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation, were used for data analysis. The results revealed that overall accounting problems were at a low to moderate level. The most critical area requiring improvement was compliance with financial reporting standards, indicating the need for continuous training and updates on frequently revised standards. Other dimensions, including competency, data completeness, and coordination, showed a low level of problems. The findings suggest practical implications for organizational management, particularly in developing systematic accounting training programs and enhancing internal coordination mechanisms to improve the quality of financial information and accounting efficiency in public health organizations.

Keywords: Accounting problems; Public health organizations; Financial reporting standards; Financial and accounting officers

บทนำ

การจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงินของหน่วยงานภาครัฐเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และความมีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรของรัฐ ข้อมูลทางบัญชีที่ถูกต้องและครบถ้วนไม่เพียงสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหารเท่านั้น หากยังเป็นฐานข้อมูลหลักสำหรับการกำกับดูแล การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ งานวิจัยด้านการบัญชีภาครัฐหลายฉบับชี้ให้เห็นว่า คุณภาพของรายงานทางการเงินมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน การปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และระบบการบริหารจัดการภายในองค์กร

อย่างไรก็ตาม หลักฐานเชิงประจักษ์จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า หน่วยงานภาครัฐยังคงเผชิญปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีในหลายมิติ โดยเฉพาะประเด็นด้านความเข้าใจและการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ความไม่ครบถ้วนและความล่าช้าของข้อมูลทางบัญชี รวมถึงข้อจำกัดด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้เกิดความคลาดเคลื่อนของข้อมูลทางการเงิน และอาจกระทบต่อความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินในภาพรวม

ในบริบทของหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีการกิจด้านการให้บริการสาธารณสุขและการบริหารงบประมาณจำนวนมาก การจัดทำบัญชีจำเป็นต้องอาศัยเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามหลักมาตรฐานการรายงานทางการเงิน มีข้อมูลทางบัญชีที่ครบถ้วน ทันเวลา และมีการประสานงานภายในหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ ความบกพร่อง

ในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี และอาจนำไปสู่ปัญหาในการบริหารจัดการทางการเงินของหน่วยงาน

แม้ว่างานวิจัยที่ผ่านมาได้ให้ความสนใจศึกษาการจัดทำบัญชีภาครัฐในภาพรวม หรือในระดับนโยบายเป็นส่วนใหญ่ แต่การศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์ปัจจัยเชิงปฏิบัติการที่ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีในหน่วยงานสาธารณสุขระดับพื้นที่ โดยเฉพาะในระดับอำเภอ ยังมีอยู่อย่างจำกัด ทั้งที่ระดับพื้นที่ดังกล่าวมีบริบทด้านทรัพยากร บุคลากร และโครงสร้างการบริหารที่แตกต่างจากระดับจังหวัดหรือส่วนกลาง ช่องว่างทางองค์ความรู้ดังกล่าวสะท้อนถึงความจำเป็นในการศึกษาที่สามารถอธิบายสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีในบริบทเฉพาะได้อย่างเป็นระบบ

ด้วยเหตุนี้ บทความวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในอำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี โดยมุ่งวิเคราะห์ทั้งปัจจัยส่วนบุคคลและระดับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความถูกต้องตามหลักมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ด้านความครบถ้วนของข้อมูล และด้านการประสานงาน ผลการวิจัยที่ได้คาดว่าจะช่วยเติมเต็มองค์ความรู้ด้านการบัญชีภาครัฐในเชิงปฏิบัติการ และสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของหน่วยงานภาครัฐในระดับพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากร จะมีผลอย่างไรต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข อำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับสภาพและปัญหา และระดับการจัดการ การจัดทำบัญชีของเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีในกระทรวงสาธารณสุข ในอำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี

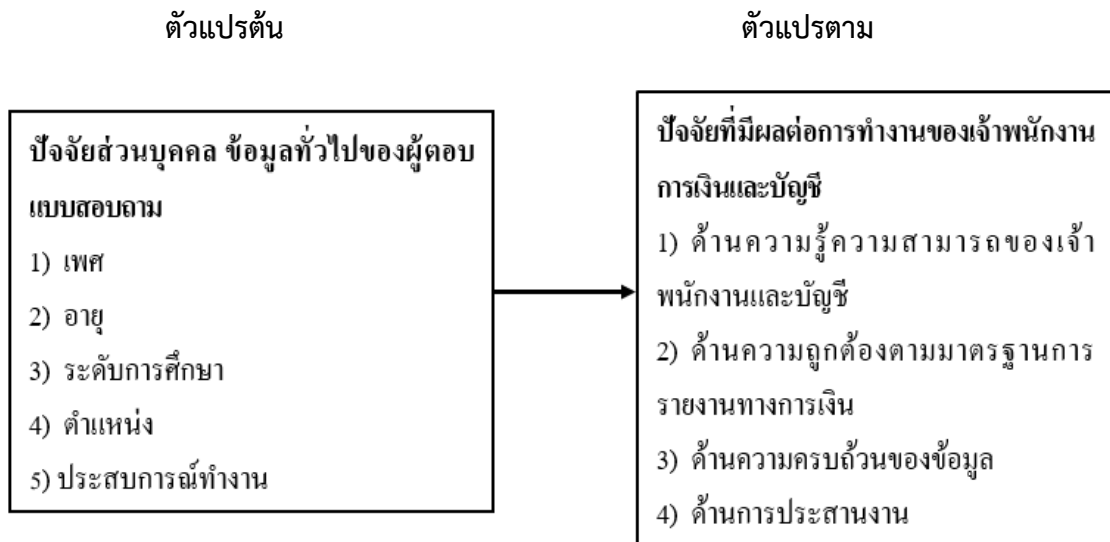
การทบทวนวรรณกรรม

การจัดทำบัญชีของหน่วยงานภาครัฐมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารจัดการทรัพยากร การควบคุมภายใน และความโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณ งานวิชาการด้านการบัญชีภาครัฐระบุว่า คุณภาพของการจัดทำบัญชีขึ้นอยู่กับทั้งปัจจัยด้านบุคลากร ระบบงาน และการปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด หากองค์ประกอบดังกล่าวขาดความเหมาะสม อาจก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเงิน และการตัดสินใจของผู้บริหาร แนวคิดด้านความรู้ความสามารถของเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีชี้ให้เห็นว่า ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมีผลโดยตรงต่อความถูกต้องของการบันทึกบัญชีและการจัดทำรายงานทางการเงิน เจ้าหน้าที่ที่ขาดความรู้หรือไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีแนวโน้มที่จะประสบปัญหาในการปฏิบัติงานมากขึ้น ในด้านความถูกต้องตามหลักมาตรฐานการรายงานทางการเงิน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ความซับซ้อนของมาตรฐานและการเปลี่ยนแปลงของกฎระเบียบเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดอุปสรรคในการจัดทำบัญชี โดยเฉพาะในหน่วยงานภาครัฐที่มีข้อจำกัดด้านบุคลากรและทรัพยากร นอกจากนี้ ความครบถ้วนของข้อมูลทางบัญชีและการประสานงานระหว่างหน่วยงานเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพของการจัดทำบัญชี หากข้อมูลไม่ครบถ้วนหรือการสื่อสารไม่ราบรื่น อาจทำให้การจัดทำบัญชีล่าช้าและเกิดความคลาดเคลื่อนของข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ ความถูกต้องตามหลักมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ความครบถ้วนของข้อมูล และการประสานงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของหน่วยงานภาครัฐ และเป็นพื้นฐานในการกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข อำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี มีกรอบแนวคิด ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยภาคสนาม (Field Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลัก และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและระดับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในอำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 127 คน จากหน่วยงานจำนวน 16 แห่ง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกผู้ตอบแบบสอบถามที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงินของหน่วยงาน เหตุผลที่ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว เนื่องจากเป็นกลุ่มบุคลากรที่มีประสบการณ์และความรู้เฉพาะด้านซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และประชากรมีจำนวนไม่มาก ทำให้สามารถเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดได้ ส่งผลให้ข้อมูลที่ได้มีความครอบคลุมและสะท้อนสภาพปัญหาได้อย่างแท้จริง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

- (1) ด้านความรู้ความสามารถ
- (2) ด้านความถูกต้องตามหลักมาตรฐานการรายงานทางการเงิน
- (3) ด้านความครบถ้วนของข้อมูล
- (4) ด้านการประสานงาน

ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดทำบัญชี

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบความเชื่อมั่น โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อให้มั่นใจว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นในระดับที่เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 127 คน โดยแจกและรวบรวมแบบสอบถามจากเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในอำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย บทความทางวิชาการ หนังสือ คู่มือ และแหล่งข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและสนับสนุนการอภิปรายผลการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความครบถ้วน ก่อนนำไปบันทึกและประมวลผลด้วยโปรแกรมทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิเคราะห์ระดับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ระดับปัญหาในแต่ละด้าน ได้แก่ ความรู้ความสามารถ ความถูกต้องตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ความครบถ้วนของข้อมูล และการประสานงาน

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท โดยกำหนดช่วงคะแนนตั้งแต่ระดับปัญหาและอุปสรรคน้อยที่สุดจนถึงระดับมากที่สุด และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายสรุปสาระสำคัญ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจผลการวิจัยได้อย่างชัดเจน

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 111 คน (87.40%) ขณะที่เพศชายมีเพียง 16 คน (12.60%) สะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างบุคลากรด้านการเงินและบัญชีในหน่วยงานสาธารณสุขมีสัดส่วนเพศหญิงสูงกว่ามาก กลุ่มอายุที่พบมากที่สุดคือ 31–40 ปี จำนวน 55 คน (43.31%) รองลงมาคือช่วงอายุ 20–30 ปี จำนวน 38 คน (29.92%) และอายุ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 34 คน (26.77%) สะท้อนว่าเจ้าหน้าที่บัญชีส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงานช่วงกลางซึ่งมีประสบการณ์เพียงพอต่อหน้าที่รับผิดชอบ ระดับการศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 109 คน (85.83%) รองลงมาคือระดับสูงกว่าปริญญาตรี 14 คน (11.02%) แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีพื้นฐานการศึกษาที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานบัญชี ตำแหน่งส่วนใหญ่เป็นเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีปฏิบัติงาน โดยตำแหน่งที่มีจำนวนมากที่สุดคือ “เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีปฏิบัติงาน” จำนวน 36 คน (28.35%) รองลงมาคือ “นักวิชาการเงินและบัญชีปฏิบัติการ” จำนวน 29 คน (22.83%) แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างบุคลากรอยู่ในระดับปฏิบัติงานและปฏิบัติการเป็นส่วนใหญ่ ประสบการณ์ส่วนมากอยู่ในช่วง 1–5 ปี มีจำนวนสูงที่สุด 36 คน (28.35%) รองลงมาคือกลุ่ม 6–10 ปี จำนวน 24 คน (18.90%) แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่บัญชีส่วนมากยังอยู่ในช่วงต้นของเส้นทางอาชีพ

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค ภาพรวมของปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.58) ด้านความรู้ความสามารถค่าเฉลี่ยภาพรวม 2.57 ระดับน้อย ประเด็นที่มีปัญหามากที่สุดคือความจำเป็นในการอบรมความรู้ใหม่และความเข้าใจโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูป ด้านความถูกต้องตามหลักมาตรฐานรายงานทางการเงิน ค่าเฉลี่ยภาพรวม 2.70 อยู่ในระดับปานกลางปัญหามากที่สุดคือการปรับตัวให้ทันต่อมาตรฐานการรายงานที่เปลี่ยนแปลงบ่อย ด้านความครบถ้วนของข้อมูลค่าเฉลี่ย 2.48 ระดับน้อย ควรปรับปรุงการจัดเก็บและตรวจสอบข้อมูลก่อนบันทึกบัญชี ด้านการประสานงาน ค่าเฉลี่ย 2.57 ระดับน้อย ควรพัฒนาการสื่อสารระหว่างหน่วยงานเพื่อให้ข้อมูลครบถ้วนทันเวลาสรุปผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยมีประเด็นสำคัญด้านการติดตามมาตรฐานใหม่และทักษะเทคโนโลยีด้านบัญชีตามตารางที่ 1 ด้านล่างนี้

ลำดับ	ด้านปัญหาและอุปสรรค	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ระดับปัญหา
1	ด้านความถูกต้องตามหลักมาตรฐานการรายงานทางการเงิน	2.70	ปานกลาง
2	ด้านการประสานงาน	2.57	น้อย
3	ด้านความรู้ความสามารถ	2.57	น้อย
4	ด้านความครบถ้วนของข้อมูล	2.48	น้อย
ภาพรวม		2.58	น้อย

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในอำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยประเด็นที่มีความสำคัญมากที่สุดคือด้านความถูกต้องตามหลักมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการติดตามมาตรฐานใหม่และการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพบัญชีอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงวัยทำงานตอนกลาง มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี และดำรงตำแหน่งในระดับปฏิบัติงานถึงปฏิบัติการ โดยมีประสบการณ์ทำงานอยู่ในช่วง 1-5 ปี เป็นส่วนใหญ่ ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า บุคลากรด้านการเงินและบัญชีของหน่วยงานสาธารณสุขเป็นกลุ่มที่มีพื้นฐานความรู้ทางวิชาการด้านบัญชีค่อนข้างดี และอยู่ในช่วงวัยที่สามารถเรียนรู้และปรับตัวต่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ระดับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง

ในเชิงวิชาการ สามารถอธิบายได้ว่า ระดับการศึกษาและตำแหน่งหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานบัญชี เนื่องจากผู้ที่ผ่านการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องและปฏิบัติงานโดยตรงจะมีความเข้าใจในหลักการบัญชี ระเบียบ และขั้นตอนการจัดทำรายงานทางการเงิน ส่งผลให้ปัญหาด้านความรู้ความสามารถอยู่ในระดับต่ำ อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งยังประสบการทำงานไม่มากนัก จึงอาจยังขาดความเชี่ยวชาญเชิงลึก โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่มีความซับซ้อนและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ปัจจัยส่วนบุคคลโดยเฉพาะประสบการณ์ทำงานและตำแหน่งหน้าที่ จึงมีบทบาทสำคัญต่อระดับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี โดยบุคลากรที่มีประสบการณ์มากและมีโอกาสเข้ารับการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องจะสามารถลดข้อผิดพลาดและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีได้มากกว่าบุคลากรที่อยู่ในช่วงเริ่มต้นของการทำงาน

ระดับสภาพและปัญหา รวมถึงระดับการจัดการในการจัดทำบัญชีของเจ้าพนักงานการเงินและบัญชี ในกระทรวงสาธารณสุข อำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี

ผลการวิจัย พบว่า ระดับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความถูกต้องตามหลักมาตรฐานการรายงานทางการเงินมีระดับปัญหาสูงที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความครบถ้วนของข้อมูล และด้านการประสานงาน อยู่ในระดับน้อย ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า หน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่มีระบบการจัดทำบัญชีและการบริหารจัดการข้อมูลทางการเงินที่ค่อนข้างเป็นระบบ แต่ยังคงเผชิญความท้าทายในด้านการติดตามและปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่มีการปรับปรุงอยู่เสมอ

ในเชิงวิชาการ ปัญหาด้านมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่อยู่ในระดับปานกลางสามารถอธิบายได้จากลักษณะของมาตรฐานภาครัฐที่มีความซับซ้อน ต้องอาศัยความรู้เฉพาะด้านและการตีความที่ถูกต้อง หากขาดการอบรมหรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน อาจทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความไม่มั่นใจและส่งผลต่อความถูกต้องของรายงานทางการเงิน

สำหรับด้านความรู้ความสามารถและด้านการประสานงานที่อยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานมีการจัดการด้านบุคลากรและการทำงานร่วมกันในระดับที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีบัญชีและการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป รวมถึงการสื่อสารข้อมูลระหว่างหน่วยงานอย่างเป็นระบบ จะช่วยลดปัญหาเชิงกระบวนการและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีได้มากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ที่สำคัญได้ดังนี้

ประการแรก งานวิจัยนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ว่า ปัญหาในการจัดทำบัญชีของเจ้าพนักงานสาธารณสุขโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยเฉพาะด้านความถูกต้องตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ซึ่งยังเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาและติดตามอย่างต่อเนื่อง

ประการที่สอง งานวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ประสบการณ์ในการทำงานและทักษะด้านเทคโนโลยีบัญชีมีบทบาทสำคัญต่อความถูกต้องและประสิทธิภาพของการจัดทำบัญชี บุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการใช้ระบบสารสนเทศทางบัญชีสามารถลดข้อผิดพลาดและเพิ่มคุณภาพของข้อมูลทางการเงินได้อย่างมีนัยสำคัญ

ประการที่สาม งานวิจัยนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้เชิงนโยบายที่ชี้ให้เห็นว่า การจัดอบรมอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการสื่อสารประสานงานระหว่างหน่วยงาน เป็นแนวทางสำคัญในการลดปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี และช่วยยกระดับคุณภาพข้อมูลทางการเงินของหน่วยงานภาครัฐ

สรุป

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข อำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยประเด็นสำคัญที่ควรให้ความสนใจคือ ความถูกต้องตามหลักมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ซึ่งยังต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แม้เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานความรู้ด้านบัญชีที่ดีและสามารถปฏิบัติงานได้ตามระเบียบและแนวปฏิบัติที่กำหนด แต่ยังมีความจำเป็นในการเสริมสร้างทักษะด้านเทคโนโลยีบัญชี และการติดตามการปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ

ดังนั้น หน่วยงานควรพัฒนาแผนการอบรมด้านบัญชีอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการยกระดับการประสานงานและการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน เพื่อเพิ่มคุณภาพข้อมูลทางการเงิน ความน่าเชื่อถือของรายงาน และประสิทธิภาพในการบริหารงานบัญชีของหน่วยงานสาธารณสุขในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีในหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข อำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านความถูกต้องตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ทักษะด้านเทคโนโลยีบัญชี และการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ดังต่อไปนี้

1.1 การสนับสนุนการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและโปรแกรมบัญชีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้

หน่วยงานควรส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดทำบัญชีและรายงานทางการเงิน เช่น ระบบ e-Accounting ระบบ e-Document และฐานข้อมูลทางการเงินแบบรวมศูนย์ เพื่อช่วยลดข้อผิดพลาดจากการบันทึกข้อมูลซ้ำซ้อน ลดภาระงานเอกสาร และเพิ่มความถูกต้องและความรวดเร็วในการจัดทำรายงานทางการเงิน นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลยังช่วยให้สามารถตรวจสอบข้อมูลย้อนหลังและติดตามความผิดปกติของข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและการอบรมอย่างต่อเนื่อง

ควรจัดให้มีการอบรมอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินภาครัฐ มาตรฐานที่มีการปรับปรุงใหม่ รวมถึงการใช้โปรแกรมบัญชีและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชี เพื่อให้เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีมีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกฎระเบียบและแนวปฏิบัติทางวิชาชีพ นอกจากนี้ ควรพัฒนาระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ถ่ายทอดความรู้และแนวปฏิบัติที่ถูกต้องแก่เจ้าหน้าที่รุ่นใหม่ อันจะช่วยลดข้อผิดพลาดและสร้างความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน

1.3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการบัญชีระหว่างหน่วยงาน

หน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการบัญชีระหว่างหน่วยงานในระดับอำเภอ จังหวัด และระดับเขตสุขภาพ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แนวปฏิบัติที่ดี และวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดทำบัญชี การมีเครือข่ายความร่วมมือจะช่วยลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน เพิ่มความเข้าใจที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และช่วยยกระดับคุณภาพการจัดทำบัญชีในภาพรวมของระบบสาธารณสุข

1.4 การพัฒนาระบบการสื่อสารและการประสานงานภายในหน่วยงาน

ควรพัฒนาช่องทางการสื่อสารภายในหน่วยงานให้มีความเป็นระบบมากขึ้น เช่น การใช้ระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Document) หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ในการประสานงาน เพื่อให้การส่งต่อข้อมูลทางการเงินเป็นไปอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และทันเวลา ซึ่งจะช่วยลดความล่าช้าและข้อผิดพลาดในการจัดทำบัญชี

1.5 การติดตามและประเมินผลการพัฒนาทักษะด้านบัญชีอย่างต่อเนื่อง

หน่วยงานควรกำหนดระบบการติดตามและประเมินผลการพัฒนาทักษะด้านบัญชีของเจ้าพนักงานการเงินและบัญชีอย่างสม่ำเสมอ เช่น การประเมินผลหลังการอบรม การติดตามผลการปฏิบัติงาน หรือการใช้ตัวชี้วัดด้านคุณภาพข้อมูลทางการเงิน เพื่อให้มั่นใจว่าการพัฒนาศักยภาพบุคลากรนำไปสู่การยกระดับคุณภาพงานบัญชีอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในจังหวัดหรือพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีในบริบทที่แตกต่างกัน และนำไปสู่การพัฒนาแนวทางเชิงนโยบายในระดับกว้าง

2.2 ควรเพิ่มวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกควบคู่กับแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สะท้อนสภาพปัญหาและข้อจำกัดในการปฏิบัติงานจริงมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการลงพื้นที่ศึกษาและสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก เพื่อค้นหาประเด็นเชิงบริบทหรือปัจจัยเชิงโครงสร้างที่การวิจัยเชิงปริมาณไม่สามารถอธิบายได้อย่างครบถ้วน

2.4 ควรศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการวิจัยและการจัดทำบัญชีภาครัฐ เช่น การช่วยค้นหางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การจัดการบรรณานุกรม และการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม การใช้เทคโนโลยี AI ควรอยู่ภายใต้หลักจริยธรรมทางการวิจัย โดยนักวิจัยต้องตรวจสอบ ติความ และรับรองความถูกต้องของผลลัพธ์ด้วยตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญทิพย์ เสงไป. (2557). สภาพและปัญหาการจัดทำระบบบัญชีการเงินโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข*, 8(2), 154-162.
- ธมลวรรณ วงษ์ภูธร. (2560). คุณภาพ ปัญหา และแนวทางแก้ไขในการจัดทำบัญชีของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดสระแก้ว. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 11(26), 45-56.

- นฤมล วันดี. (2558). การจัดการความรู้ที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาในการปฏิบัติงานบัญชีและการเงินของ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 12(1), 88-97.
- รัชนิวรรณ ศรีทองเพิง. (2554). ปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดทำบัญชีตามเกณฑ์คงค้างของสถาบันอาชีวศึกษา.
วารสารวิจัยและพัฒนา มจร., 34(3), 321-334.
- ภัชพรพรรณ กรรณ. (2561). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินในรายงานของผู้สอบ
บัญชี. *วารสารบัญชีและสารสนเทศ*, 13(2), 15-28.
- วัชร อ้นวิวัฒน์. (2554). ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้. *วารสารบริหารธุรกิจ
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 4(1), 112-125.
- สหโชค เณรจำปี. (2554). แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานการเงินและบัญชีของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในระดับ
พื้นที่. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 20(4), 678-689.